

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖS
PAŽYMA**

**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS
ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI“ PROJEKTO
(TAP-17-515(4); TAP-17-516(4))**

2017-09-26 Nr. NV-2435

Vilnius

Projektų rengėjas: Energetikos ministerija.

Projektų tikslas: sukurti teisinio reguliavimo formą įstatymo lygmeniu bei **veiksmingai užtikrinti vartotojų teisių ir interesų apsaugą**, aiškiai sureguliuojant vartotojų atsiskaitymo su energijos išteklių tiekėjais tvarką, kai dėl energetikos įmonės kaltės susidaro energijos ir (ar) energijos išteklių vartotojams nepriemokos, aiškiai apibrėžiant susidariusių nepriemokų išieškojimo iš vartotojo tvarką ir terminus.

Dabartinė situacija: Šiuo metu energetikos srities veiklą reglamentuojantys **įstatymai nenustato** dėl energetikos įmonių veiksmų ar neveikimo susidariusios energijos ar energijos išteklių vartotojų **nepriemokos (skolos) apskaičiavimo**.

Įstatymo projekto esmė: įstatymo pakeitimu siūloma:

- įstatymo lygmeniu nustatyti, kad dėl energetikos įmonės kaltės susidariusi nepriemoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui gali būtų skaičiuojama ne daugiau kaip už du mėnesius prieš einamąjį mėnesį, neskaičiuojant delspinigių, o permoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui būtų skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį.

Derinimas:

- Įstatymo projektas derintas su Finansų ministerija, Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybine energetikos inspekcija, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija, Nacionaline Lietuvos energetikos asociacija, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisija;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos įvertintos derinimo pažymoje;
- Įstatymo keitimas buvo aptartas keturiuose tarpinstituciniuose susitikimuose, kartu dalyvaujant ir Energijos skirstymo operatoriui.

Atitiktis Vyriausybės programai: įstatymo projektas prisideda prie Vyriausybės programos skyriaus „Aktyviai ir visapusiškai apsaugoti vartotojai“ nuostatų įgyvendinimo.

Dalykinio vertimo išvada:

Projektą siūlytina svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje (plačiau pristatyti klausimai).

Politikos įgyvendinimo grupės
patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38 / Vasario 16-osios g. 2, LT-01104 Vilnius, tel. 8 706 64 715,
faks. 8 706 64 820, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-09-15 Nr. (19.1-19)3-1782

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PAKARTOTINIO TEIKIMO**

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija parengė, suderino ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu teikiamas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siekiama įstatymo lygmeniu nustatyti, kad dėl energetikos įmonės kaltės susidariusi nepriemoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui gali būtų skaičiuojama ne daugiau kaip už du mėnesius prieš einamąjį mėnesį, neskaičiuojant delspinigių, o permoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui būtų skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį.

Šiuo metu energetikos srities veiklą reglamentuojantys įstatymai eksplicitiškai nenustato dėl energetikos įmonių kaltės susidariusios energijos ar energijos išteklių vartotojų nepriemokos (skolos) apskaičiavimo. Kadangi nepriemokos (skolos) vartotojui už patiektą energiją ar energijos išteklius apskaičiavimas ir išieškojimas už laikotarpius, už kuriuos vartotojas jau yra atsiskaitęs, kai nepriemoka (skola) susidarė ne dėl vartotojo kaltės, gali turėti žymų neigiamą poveikį vartotojo interesams, todėl, siekiant teisinio tikrumo ir teisinio saugumo, minėtus teisinius santykius siekiama reguliuoti įstatymo lygmeniu.

Įstatymo projektas neperkelia Europos Sąjungos teisės aktų ir atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą.

Įstatymo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymo projekto įgyvendinimui valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Įstatymo projektas Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijai, Nacionalinei Lietuvos energetikos asociacijai, Specialiųjų tyrimų tarnybai, kitoms suinteresuotoms organizacijoms ir įmonėms ir skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje Nr. 16-14474(2).

Įstatymo projektas buvo pateiktas derinti Teisingumo ministerijai ir skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje Nr. 16-14474(3).

Energetikos ministerija, išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pateiktas išvadas dėl Įstatymo projekto Nr. 16-14474(4), derinimo pažymoje pateikė argumentus dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta. Taip pat, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 50 punkto nuostatomis, dėl Įstatymo projekto pateiktos pastabos, į kurias neatsižvelgta, darbo tvarka aptartos su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento specialistais.

Įstatymo projektas Nr. 16-14474(5) ir jo lydimieji dokumentai buvo pateikti Vyriausybei ir Teisingumo ministerijai antrinei išvadai. Gavusi Teisingumo ministerijos antrinę išvadą ir akcinės bendrovės „Energijos skirstymo operatorius“ pakartotinai pateiktas pastabas, Vyriausybės kanceliarija grąžino Įstatymo projektą pastaboms ir pasiūlymams įvertinti. Teisingumo ministerijos antrinė išvada įvertinta teikiamame Įstatymo projekte, nurodant konkretų terminą, už kurį energetikos įmonės turės galimybę iš vartotojo išieškoti susidariusią nepriemoką. Šis terminas galės būti skaičiuojamas ne daugiau kaip už du mėnesius prieš einamąjį mėnesį, neskaiciuojant delspinigių.

Atsižvelgiant į tai, kad akcinės bendrovės „Energijos skirstymo operatorius“ 2017 m. rugpjūčio 8 d. raštu Nr. 7-1456 pateiktos pastabos nebuvo įvertintos teikiamame Įstatymo projekte, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 50 punkto nuostatomis, nesuderintoms pastaboms aptarti 2017 m. rugsėjo 1 ir 8 d. Energetikos ministerijoje buvo organizuoti pasitarimai, kuriuose dalyvavo Vyriausybės ir akcinės bendrovės „Energijos skirstymo operatorius“ atstovai. Pasitarimuose priimtas sprendimas pakoreguoti Įstatymo projektą, nustatant konkretų 2 mėnesių terminą, už kurį energetikos įmonės dėl jų kaltės susidariusias nepriemokas galės skaičiuoti ne tik buitiniams, bet visiems vartotojams.

Įstatymo projektą parengė Energetikos ministerijos Šilumos ūkio ir energijos efektyvumo skyrius, Elektros ūkio skyrius, Naftos ir dujų skyrius, tiesioginė rengėja – Šilumos ūkio ir energijos efektyvumo skyriaus vyriausioji specialistė Vida Dzermeikienė (tel. 8 706 64 886, el. p. vida.dzermeikiene@enmin.lt).

Įstatymo projektas ir jo lydimieji dokumentai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje Nr. 16-14474(7).

PRIDEDAMA:

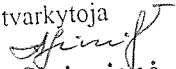
1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
3. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
4. Įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 5 lapai.
5. Suinteresuotų institucijų ir įmonių derinimo raštų kopijos, 19 lapų.
6. Derinimo pažyma, 2 lapai.
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento išvados kopija, 2 lapai.
8. Derinimo pažyma, 2 lapai.
9. Teisingumo ministerijos išvada, 1 lapas.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

V. Dzermeikienė, tel. 8 706 64 886, el. p. vida.dzermeikiene@enmin.lt

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė
2017-09-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI**

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.
2. Įgalioti energetikos ministrą Žygimantą Vaičiūną, o jam negalint dalyvauti – energetikos viceministrą Vidmantą Macevičių atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstant nurodytą įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2017-09-14

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė
2017-09-14

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė
2017-09-14

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 46 straipsnio 5 dalyje yra nustatyta, kad valstybė gina vartotojo interesus. Ši konstitucinė nuostata yra vienas iš pamatinių Lietuvos ūkio tvarkymo principų. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad Konstitucijos 46 straipsnio 5 dalyje yra nustatyta valstybės pareiga ginti vartotojų interesus; ši konstitucinė nuostata suponuoja tai, kad teisės normomis turi būti nustatytos įvairios vartotojų interesų gynimo priemonės, kad valstybės institucijos turi kontroliuoti, kaip ūkio subjektai laikosi nustatytų reikalavimų, ir kt. (2000 m. spalio 18 d. nutarimas); tam tikros ūkinės veiklos sritys turi joms būdingą santykių specifiką, kuri, *inter alia*, gali suponuoti vartotojų teisių, interesų apsaugos ir gynimo santykių reguliavimo ypatumus tam tikrose ūkinės veiklos srityse; būtent ūkinės veiklos turinys, jos specifika, ypatumai tam tikrose ūkio srityse gali lemti specialaus vartotojų teisių, interesų apsaugos ir gynimo teisinių santykių reguliavimo būtinumą, poreikį tam tikroje ūkinės veiklos srityje; taigi, vartotojų teisių, interesų apsaugos ir gynimo priemonės tam tikrose ūkinės veiklos srityse gali skirtis priklausomai nuo konkrečios ūkinės veiklos santykių specifikos (2009 m. kovo 2 d. nutarimas). Taigi, iš Konstitucijos 46 straipsnio 5 dalies kyla veiksmingos vartotojų teisių ir interesų apsaugos užtikrinimo imperatyvas.

Taip pat teisės teorijoje ir teismų praktikoje susiformavo vartotojo, kaip silpnesniosios sutarties šalies, apsaugos doktrina, kuri yra pagrindas valstybei įsikišti į šalių sutartinius teisinius santykius ir, ribojant sutarties laisvės principą, nustatyti specialų vartojimo sutarčių teisinį reglamentavimą.

Energijos tiekėjų ir vartotojų sutartinius santykius, energijos išteklių kainų reguliavimą ir vartotojų apsaugą, įskaitant vartotojų informavimą apie tiekiamų energijos išteklių kainas, reglamentuoja energetikos srities įstatymai. Energetikos srities įstatymai eksplicitiškai nenumato dėl energijos įmonių veiksmų ar neveikimo susidariusios energijos ir (ar) energijos išteklių vartotojų nepriemokos apskaičiavimo. Kadangi nepriemokos vartotojui už patiektą energiją ir (ar) energijos išteklius apskaičiavimas ir išieškojimas už laikotarpį, už kuriuos vartotojas jau yra atsiskaitęs, kai nepriemoka (skola) susidarė ne dėl vartotojo kaltės, gali turėti žymų neigiamą poveikį vartotojo interesams, siekiant teisinio tikrumo, teisinio saugumo, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – EĮ projektas) siekiama įstatyminiu lygmeniu nustatyti, kad dėl energetikos įmonės kaltės susidariusi nepriemoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui gali būti skaičiuojama ne daugiau kaip už du mėnesius prieš einamąjį mėnesį, neskaičiuojant delspinigių, o permoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui būtų skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

EĮ projekto iniciatorė – Energetikos ministerija.

EĮ projektą parengė Energetikos ministerijos Šilumos ūkio ir energijos efektyvumo skyrius, Elektros ūkio skyrius, Naftos ir dujų skyrius, tiesioginė rengėja – Šilumos ūkio ir energijos efektyvumo skyriaus vyriausioji specialistė Vida Dzermeikienė).

3. Dabartinis teisinis įstatymo projektų aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Šiuo metu skirtingus energetikos sektorius (šilumos, karšto vandens, gamtinių dujų, elektros energijos) reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytos skirtingos nepriemokų, susidariusių dėl tiekėjo kaltės ar jo padarytų apskaitos ar techninio pobūdžio klaidų, išieškojimo iš vartotojų terminų nuostatos:

1) Sutarčių su buitinais vartotojais dėl gamtinių dujų tiekimo, perdavimo ir skirstymo standartinių sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. 1-54 „Dėl Sutarčių su buitinais vartotojais dėl gamtinių dujų tiekimo, perdavimo ir skirstymo standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“, 48 punktas nustato, kad dėl tiekimo įmonės kaltės ar padarytų dujų apskaitos klaidų susidariusi buitinio vartotojo skola išieškoma ne daugiau kaip už 36 mėnesius, ši skola skaičiuojama už buitiniam vartotojui patiektas dujas, neskaičiuojant delspinigių. Permoka už suvartotas dujas skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį, kuri įskaitoma į būsimus atsiskaitymus už dujas arba gražinama buitiniam vartotojui. Jeigu buitinis vartotojas dėl savo kaltės (ar padarytų klaidų) klaidingai deklaravo, neteisingai apskaičiavo ir nevisiškai atsiskaitė už suvartotas dujas, skola išieškoma už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį;

2) Karšto vandens vartojimo pirkimo–pardavimo sutarčių bendrųjų sąlygų, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 „Dėl Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių patvirtinimo“, 8 priedo 27 punktas nustato, kad dėl karšto vandens tiekėjo kaltės ar padarytų karšto vandens apskaitos klaidų susidariusi nepriemoka išieškoma ne daugiau kaip už 24 mėnesius, ši nepriemoka skaičiuojama už buitiniam karšto vandens vartotojui patiektą karštą vandenį vandens vartojimo laikotarpio kainomis be delspinigių. Permoka už suvartotą karštą vandenį skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį. Permoka už suvartotą karštą vandenį gražinama vartotojui arba šalims susitarus gali būti įskaitoma į būsimus vartotojo atsiskaitymus už karštą vandenį;

3) Karšto vandens pirkimo–pardavimo sutarčių bendrosiose sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 „Dėl Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių patvirtinimo“, 9 priedu, 27 punktas nustato, kad dėl karšto vandens tiekėjo kaltės ar padarytų karšto vandens apskaitos klaidų susidariusi nepriemoka išieškoma ne daugiau kaip už 36 mėnesius, ši nepriemoka skaičiuojama už karšto vandens vartotojui patiektą karštą vandenį vandens vartojimo laikotarpio kainomis be delspinigių. Permoka už suvartotą karštą vandenį skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį. Permoka už suvartotą karštą vandenį gražinama vartotojui;

4) Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais standartinių sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. 1-173 „Dėl Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais šilumos vartotojais standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“, 37 punktas nustato, kad dėl šilumos tiekėjo kaltės ar jo padarytų šilumos apskaitos ar techninio pobūdžio klaidų susidariusi nepriemoka išieškoma Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka. Ši nepriemoka už suvartotą šilumą buitiniam šilumos vartotojui skaičiuojama už du paskutinius mėnesius neskaičiuojant delspinigių. Permoka už suvartotą šilumą skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį. Gražinama permoka už suvartotą šilumą buitiniam šilumos vartotojui arba šalims susitarus gali būti įskaitoma į būsimus buitinio šilumos vartotojo atsiskaitymus už šilumą;

5) Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių standartinių sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. 1-155 „Dėl Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių su standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“, 36 punktas nustato, kad dėl šilumos tiekėjo kaltės ar jo padarytų šilumos apskaitos ar techninio pobūdžio klaidų susidariusi nepriemoka išieškoma Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka. Ši nepriemoka už patiektą šilumą šilumos vartotojui skaičiuojama už du paskutinius mėnesius neskaičiuojant delspinigių. Permoka už

suvartotą šilumą skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį. Grąžinama permoka už suvartotą šilumą šilumos vartotojui arba šalims susitarus gali būti įskaitoma į būsimus šilumos vartotojo atsiskaitymus už šilumą;

6) Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais standartinių sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. 1-187 „Dėl Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“, 41 punkte šiuo metu nustatyta, kad dėl dujų pardavėjo kaltės ar padarytų dujų apskaitos klaidų susidariusi buitinio vartotojo skola išieškoma ne daugiau kaip už 24 mėnesius, ši skola skaičiuojama už buitiniam vartotojui patiektas dujas, neskaičiuojant delspinigių. Permoka už suvartotas dujas skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį. Permoka už suvartotas dujas įskaitoma į būsimus atsiskaitymus už dujas arba grąžinama buitiniam vartotojui.

7) Standartinių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais sąlygų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 1-43 „Dėl Standartinių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais sąlygų aprašo patvirtinimo“, nėra nuostatų dėl permokų ar nepriemokų išieškojimo.

Nurodytuose Lietuvos Respublikos energetikos ministro patvirtintuose teisės aktuose yra numatytas nepriemokos (skolos) vartotojui už patiektą energiją apskaičiavimas ir išieškojimas už laikotarpius, už kuriuos vartotojas jau yra atsiskaitęs, ir tais atvejais, kai nepriemoka (skola) susidarė ne dėl vartotojo kaltės.

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

EĮ projektu siekiama sukurti vienodą teisinio reguliavimo formą įstatymo lygmeniu ir veiksmingai užtikrinti vartotojų teisių ir interesų apsaugą, aiškiai sureguliuoti vartotojų atsiskaitymo su energijos išteklių tiekėjais tvarką, kai dėl energetikos įmonės veiksmų ar neveikimo susidaro energijos ir (ar) energijos išteklių vartotojams nepriemokos, aiškiai apibrėžti susidariusių nepriemokų išieškojimo iš vartotojo tvarką ir terminus, įgyvendinant Konstitucijos 46 straipsnio 5 dalyje įtvirtintą nuostatą, kad valstybė gina vartotojo interesus.

EĮ projektu siūloma papildyti Energetikos įstatymo 30 straipsnį 5 dalimi ir nustatyti, kad dėl energetikos įmonės kaltės susidariusi nepriemoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui gali būti skaičiuojama ne daugiau kaip už du mėnesius prieš einamąjį mėnesį, neskaičiuojant delspinigių. Permoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį.

Energetikos įmonės, vykdydamos viešojo sektoriaus energetinę veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose numatytas funkcijas, neturi visiškos laisvės – atitinkamo sektoriaus energetinės įmonės privalo paisyti teisės aktų nuostatų ir užtikrinti vartotojų interesus.

Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (toliau – Apskaitos įstatymas) 4 straipsnio 1 dalies 2 punktas nustato ūkio subjekto pareigą apskaitą tvarkyti taip, kad apskaitos informacija būtų pateikiama laiku. Taip pat, vadovaujantis Apskaitos įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi, nuolatinių ir ilgalaikių paslaugų (energijos, dujų, ryšių, nuomos ir kitų) teikimo pagal sutartis arba paslaugų, įgytų naudojantis telekomunikacijų įranga, praėjusio laikotarpio, kuris negali būti ilgesnis negu vienas mėnuo, apskaitos dokumentai išrašomi ir pateikiami (išsiunčiami) paslaugos gavėjui ne vėliau kaip iki kito mėnesio 10 dienos. Ūkine veikla nesiverčiantiems fiziniams asmenims Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti išrašomi ir pateikiami (išsiunčiami) ne ilgesnio kaip du

mėnesiai laikotarpio nuolatinių ir ilgalaikių paslaugų teikimo apskaitos dokumentai. Tuo teisės aktai nustato apsaugos priemones ekonomiškai silpnesnei sutarties šaliai.

Teisės aktai nesuteikia teisės energetikos įmonėms savo nuožiūra pasirinkti terminą, už kurį bus pateikta sąskaita vartotojui apmokėti, todėl energetikos įmonės, išrašydamos vartotojams sąskaitas už ne dėl vartotojo kaltės susidariusią nepriemoką, galėtų skaičiuoti tik už du mėnesius prieš einamąjį mėnesį.

EĮ projekte įtvirtinus teisę energetikos įmonėms dėl jų kaltės susidariusią nepriemoką skaičiuoti vartotojui ne daugiau kaip už du mėnesius prieš einamąjį mėnesį, bus užtikrinta vartotojų teisių ir jų teisėtų interesų apsauga, įgyvendinant vartotojo teisių apsaugos garantijų principą, įtvirtintą Konstitucijos 46 straipsnio 5 dalyje, kurioje nustatyta, kad valstybė gina vartotojo interesus.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta
Priėmus EĮ projektą neigiamų pasekmių nenumatoma ir administracinė našta nedidės.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai
EĮ projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Verslo subjektams – energetikos įmonėms nustatyti aiškūs ir konkretūs terminai, per kuriuos energetikos įmonės turėtų galimybę dėl jų kaltės išieškoti iš vartotojų nepriemoką už patiektą energiją ar energetinius išteklius.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios
Priėmus EĮ projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

9. Įstatymų projektų atitiktis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimams ir bendrinės lietuvių kalbos normoms, sąvokų ir terminų įvertinimas

EĮ projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

10. Įstatymų projektų atitikimas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

EĮ projekto nuostatos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai

Patvirtinus EĮ projektą reikės pakeisti šiuos Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymais patvirtintus teisės aktus:

1) Sutarčių su buitinais vartotojais dėl gamtinių dujų tiekimo, perdavimo ir skirstymo standartinių sąlygų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. 1-54 „Dėl Sutarčių su buitinais vartotojais dėl gamtinių dujų tiekimo, perdavimo ir skirstymo standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“;

2) Karšto vandens vartojimo pirkimo–pardavimo sutarčių bendrąsias sąlygas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 „Dėl Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių patvirtinimo“;

3) Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais standartinių sąlygų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. 1-173 „Dėl Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais šilumos vartotojais standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“;

4) Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių standartinių sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. 1-155 „Dėl Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių su standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“;

5) Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais standartinių sąlygų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. 1-187 „Dėl Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“;

6) Standartinių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais sąlygų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 1-43 „Dėl Standartinių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais sąlygų aprašo patvirtinimo“;

7) Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

EĮ projekto įgyvendinimas lėšų iš valstybės biudžeto nepareikalaus.

13. Projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

EĮ projektas ir jo lydimieji dokumentai buvo skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje Nr. 16-14474 ir pateikti derinti atsakingoms institucijoms, visuomenei, įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms. Pateiktos pastabos įvertintos teikiamame EĮ projekte, argumentai dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta, teikiami derinimo pažymose.

14. Reikšminiai įstatymo projektų žodžiai.

EĮ projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc: *apskaitos, nepriemoka, permoka*.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nenumatoma.

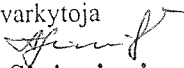
Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2017-09-14

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė
2017-09-14

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė
2017-09-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Papildyti 30 straipsnį 5 dalimi:

„5. Dėl energetikos įmonės kaltės susidariusi nepriemoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui gali būti skaičiuojama ne daugiau kaip už du mėnesius prieš einamąjį mėnesį, neskaičiuojant delspinigių. Permoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2018 m. gegužės 1 d.
2. Lietuvos Respublikos energetikos ministras iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2017-09-14

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė

2017-09-14

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė

2017-09-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Papildyti 30 straipsnį 5 dalimi:

„5. Dėl energetikos įmonės kaltės susidariusi nepriemoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui gali būti skaičiuojama ne daugiau kaip už du mėnesius prieš einamąjį mėnesį, neskaičiuojant delspinigių. Permoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius vartotojui skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2018 m. gegužės 1 d.
2. Lietuvos Respublikos energetikos ministras iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

2017-09-14

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė

2017-09-14

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė

2017-09-14

DERINIMO PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO PROJEKTO NR. 16-14474(5)

Institucijos arba ūkio subjekto pavadinimas, rašto data, numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai (neatsižvelgta, atsižvelgta iš dalies)
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento išvada	<p>Pritarti Teisingumo ministerijos 2017 m. balandžio 11 d. rašto Nr. (1.6.)2T-274 pastaboms:</p> <p>Siūlytina apsvarstyti galimybę Lietuvos Respublikos energetikos įstatymą papildyti nauju straipsniu, reglamentuojančiu atsiskaitymą su energetikos įmonėmis už patiektą energiją, šiame straipsnyje išdėstant ir Projekte numatytą nuostatą dėl vartotojų nepriemokų ir permokų skaičiavimo laikotarpių.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Įvertindami tai, kad 30 straipsnis reglamentuoja energijos apskaitą bendrąja prasme, t. y. nustato, kad visa pagaminta, perduodama, skirstoma, parduodama, eksportuojama, importuojama ar tranzitu perduodama energija turi būti įtraukiama į apskaitą, o nepriemokos vartotojui ir gali šiuo aspektu susidaryti dėl energetikos įmonių kaltės, manytume, kad yra tikslinga atitinkamų nepriemokų susidarymą reglamentuoti šiame straipsnyje.</p>
	<p>Siūlytina kartu teikti ir atitinkamus Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo pakeitimus. Antra, siūlytina įvertinti Projekto pereinamųjų nuostatų poreikį, atsižvelgiant į šiuo metu galiojančių diferencijuotą teisinį vartotojų nepriemokų ir permokų skaičiavimo laikotarpių reguliavimą bei jo pagrindu sudarytas galiojančias sutartis.</p>	<p>Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138, nustatyta, kad geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo valstybinį valdymą ir reguliavimą pagal kompetenciją vykdo Aplinkos ministerija, todėl, ar pakankami geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo valstybinio valdymo ir reguliavimo pagrindai ir vandens tiekėjų bei abonentų (vartotojų) teisiniai santykiai, kuriuos reglamentuoja Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas, pagal kompetenciją turėtų vertinti Aplinkos ministerija.</p>
	<p>1. Siūlome įvertinti poreikį minėtą reguliavimą taikyti visoms energetikos įmonėms, o pritaikius įstatymo projektą papildyti įvardinant, kokiuose konkrečiai energetikos sektoriuose veikiančios energetikos įmonės turimos omenyje.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Energetikos įstatymas apibrėžia, kad energetikos įmonė yra valstybės narės pilietis ar kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybės narėse teisėmis, arba valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija arba jų padalinys, kuris verčiasi energetikos veikla, ir šiuo atveju turi sutartinius santykius su buitinio energijos vartotoju, todėl manome, kad papildomai įvardyti konkrečiuose sektoriuose veikiančias įmones nėra tikslinga.</p>

	<p>2. Įstatymo projektas nedetalizuoja nurodomų veiksmų ar neveikimo rūšių, t. y. kokio pobūdžio ir kokiame srityje jie gali būti.</p> <p>Siūlome Įstatymo projekto 1 str. nurodyti, dėl kokių konkrečių energetikos įmonės veiksmų ar neveikimo galės būti paskaičiuojama nepriemoka (pvz., dėl apskaitos klaidų? neteisėtų veiksmų? techninių ar buhalterinių klaidų? apskaitos prietaisų gedimų ne dėl vartotojo kaltės? apskaitos prietaisų techninės būklės patikrinimų pažeidimų? apskaitos prietaisų veikimo ne dėl vartotojo kaltės? apskaitos prietaisų veikimo netinkamos kontrolės? ir pan.).</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Įstatyme nurodyti konkretų baigtinį energetikos įmonių veiksmų ar neveikimo faktų, dėl kurių galės būti paskaičiuojama nepriemoka buitiniam vartotojui, sąrašą yra labai sudėtinga, be to, įstatyme būtų įtvirtintos netikslios, tik prognozuojamos nuostatos, o galimi faktiniai veiksmai ar aplinkybės gali likti neįvardyti, todėl būtų sudarytos sąlygos dviprasmiškai traktuoti įstatymo nuostatas.</p>
	<p>3. Pritardami AB „Energinės skirstymo operatorius“ 2017 m. kovo 20 d. rašto Nr.7-521 paskutiniajai pastraipai, siūlome Įstatymo projekto 1 straipsnyje papildomai nurodyti, koks bus susidariusių nepriemokų teisinis reguliavimas, kai jos susidarys objektyviai (t. y. nei dėl vartotojo, nei dėl energetikos įmonės kaltės).</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Teikiamu Įstatymo projektu siekiama reglamentuoti nepriemokos išieškojimą iš silpnosios sutarties šalies – vartotojo – tik tuo atveju, kai ši nepriemoka yra susidariusi dėl energetikos įmonės padarytos kaltės. Vartotojo nepriemokos, susidariusios įvykus objektyviam faktui, kuris nebus grindžiamas energetikos įmonės kalte, išieškojimas bus vykdomas sutartyse nustatytu pagrindu.</p> <p>Kartu pabrėžtina, kad siūloma nuostata nepanaikina vartotojo pareigų būti aktyviems ir tinkamai rūpintis apskaitos prietaisų veikimo kontrole. Už šių įpareigojimų nevykdymą ar netinkamą vykdymą pagal teisės aktų reikalavimus vartotojas turėtų atlyginti operatoriumi ar tiekėjui tiesioginius nuostolius.</p>

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas
2017-09-14

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ramunė Mikalauskienė
2017-09-14

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė
2017-09-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos
ministerijai

2017-04-11 Nr. (1.6.)2T-244
Į 2017-03-31 Nr. (19.3-19)3-625

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento (toliau – Reglamentas), patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 32.1 papunkčiu, pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos teisinei išvadai gauti pateiktą Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas).

Įvertinę Projekto tikslą pastabų bei pasiūlymų neturime. Įvertinę Projekto teisinio reguliavimo priemones, galimas pasekmes bei teisės techniką teikiame pastabas bei pasiūlymus:

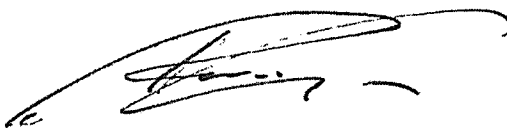
1. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 30 straipsnis reglamentuoja energijos apskaitą, o ne atsiskaitymą su energetikos įmonėmis už patiektą energiją. Todėl siūlytina apvarstyti galimybę Lietuvos Respublikos energetikos įstatymą papildyti nauju straipsniu, reglamentuojančiu atsiskaitymą su energetikos įmonėmis už patiektą energiją, šiame straipsnyje išdėstant ir Projekte numatytą nuostatą dėl vartotojų nepriemokų ir permokų skaičiavimo laikotarpių.

2. Lietuvos Respublikos energetikos ministro patvirtintuose teisės aktuose šiuo metu yra skirtingai sureguliuotas nepriemokos (skolos) vartotojui už patiektą energiją apskaičiavimas ir išieškojimas už laikotarpį, už kuriuos vartotojas jau yra atsiskaitęs, ir tais atvejais, kai nepriemoka (skola) susidarė ne dėl vartotojo kaltės. Projektu siūloma suvienodinti bei susisteminti šiuo metu galiojantį reguliavimą ir Projektu išspręsti skirtingo reguliavimo skirtingose energetikos srityse problemą. Įvertinus tai, teiktini šie pasiūlymai. Pirma, siekiant sistemiškumo, svarstytina, ar būtų pagrįsta siūlomo vieningo teisinio reguliavimo (t. y. vartotojų nepriemokų ir permokų skaičiavimo laikotarpių), siekiant vartotojų interesų apsaugos, netaikyti ir geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo srityje. Siūlytina kartu teikti ir atitinkamus Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo pakeitimus.

Antra, siūlytina įvertinti Projekto pereinamųjų nuostatų poreikį, atsižvelgiant į šiuo metu galiojantį diferencijuotą teisinį vartotojų nepriemokų ir permokų skaičiavimo laikotarpių reguliavimą bei jo pagrindu sudarytas galiojančias sutartis.

3. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimu siūloma nuostata galėtų būti suprantama dviprasmiškai: gali būti suprantama arba kaip du mėnesiai prieš einamąjį mėnesį, arba kaip laikotarpio (galimai žymiai ankstesnio), už kurį susidarė nepriemoka, paskutiniai mėnesiai. Pastebėtina, kad antruoju atveju siūlomas reguliavimas suteiktų galimybę nepriemoką už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius buitiniam vartotojui skaičiuoti už, pavyzdžiui, *prieš metus ar net keletą metų*, buvusius du mėnesius, kurių laikotarpiu nepriemoka susidarė, nors nepriemoka susidarė nesant vartotojo kaltės, o dėl energetikos įmonės veiksmų ar neveikimo. Tokiu atveju vartotojams nebūtų užtikrinamas teisinis saugumas, nes *neapibrėžtas terminas*, kuriam suėjus atsiskaitymas negali būti perskaičiuojamas. Diskutuotina, ar siūlomas reguliavimas būtų pagrįstas ir atitinkantis teisinio tikrumo principą bei Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatas. Manytina, kad būtų tikslinga nustatyti terminą, per kurį dar galima būtų priskaičiuoti vartotojui susidariusią nepriemoką, o tam terminui pasibaigus nepriemokos priskaičiuoti nebebūtų galima.

Teisingumo viceministras

Paulius Griciūnas

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA

Biudžetinė įstaiga, Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. rastine@regula.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2017-03-31 Nr. R2-(E)- 980

Į 2017-03-03 Nr. (19.3-19)3-412

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) 2017 m. kovo 3 d. gavo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2017 m. kovo 3 d. raštu Nr. (19.3-19)3-412 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas). Komisija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Energetikos ministerijos pateiktą derinti Projektą, teikia savo pastabas ir pasiūlymus.

Projekto 1 straipsniu siūloma papildyti Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 30 straipsnį 5 dalimi, joje numatant, kad dėl energetikos įmonių neteisėtų veiksmų ar neveikimo ir padarytų energijos ir (ar) energijos išteklių apskaitos klaidų susidariusi nepriemoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius buitiniam vartotojui skaičiuojama už ne daugiau kaip du paskutinius mėnesius neskaičiuojant delspinigių.

Komisija norėtų pažymėti, kad energetikos įmonių, kaip licencijų turėtojų, veikla griežtai reglamentuojama teisės aktais, joms nustatyti specialūs kvalifikaciniai reikalavimai, taikomi aukštesni veiklos bei atsakomybės standartai. Todėl, Komisijos nuomone, šiuo metu Sutarčių su buitinais vartotojais dėl gamtinių dujų tiekimo, perdavimo ir skirstymo standartinių sąlygų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. 1-54 „Dėl Sutarčių su buitinais vartotojais dėl gamtinių dujų tiekimo, perdavimo ir skirstymo standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Gamtinių dujų sąlygų aprašas), Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 „Dėl Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Šilumos tiekimo taisyklės), Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais šilumos vartotojais standartinių sąlygų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. 1-173 „Dėl Šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais šilumos vartotojais standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“, ir Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais standartinių sąlygų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2013 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. 1-187 „Dėl Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų pirkimo–pardavimo sutarčių su buitinais vartotojais standartinių sąlygų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Suskystintų naftos dujų sąlygų aprašas), įtvirtintas principas, numatantis vartotojo pareigą sumokėti nepriemoką už suvartotą energiją ar energijos išteklius, esant operatoriaus ar tiekėjo neteisėtiems veiksams ar neveikimui, pažeidžia silpnesniosios šalies – vartotojų ir stipresniosios šalies – energetikos įmonių pareigų pusiausvyrą. Atsižvelgiant į tai, šiuo metu teisės aktuose įtvirtintas reglamentavimas, numatantis vartotojų pareigą sumokėti dėl

energetikos įmonės neteisėtų veiksmų susidariusią nepriemoką, yra ydingas bei sudarantis sąlygas operatoriui ar tiekėjui, kaip stipresniajai sutarties šaliai, neprisiimti atsakomybės už savo neteisėtus veiksmus ir piktnaudžiauti savo padėtimi.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog šiuo metu galiojančių Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Elektros energijos tiekimo taisyklės), 132.11 ir 132.13 papunkčiuose apibrėžta, jog tais atvejais, kai įrodymais nustatoma, kad įrengtas elektros apskaitos prietaisas ar elektros apskaitos schemos elementas sugadintas taip, jog elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimas matomas, operatorius turi teisę perskaičiuoti patiektos elektros energijos kiekį per ne ilgesnį kaip 1 (vienerių) metų laikotarpį, o tais atvejais, kai nustatoma, jog, siekiant sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, elektros apskaitos prietaisas ar elektros apskaitos schemos elementai yra paveikti, o operatoriaus darbuotojas ar operatoriaus įgaliotas trečiasis asmuo per paskutinį elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų patikrinimą šios veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo pastebėti, operatorius turi teisę perskaičiuoti tokiam buitiniam vartotojui patiektos elektros energijos kiekį per ne ilgesnį kaip 3 (trejų) metų laikotarpį. Šilumos tiekimo taisyklių 179.3 papunktyje numatyta karšto vandens tiekėjo teisė perskaičiuoti vartotojo suvartotą karšto vandens kiekį laikotarpiu nuo karšto vandens tiekėjo paskutinės karšto vandens skaitiklio patikrinimo dienos, bet ne ilgesniu kaip Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatyti senaties terminai, tais atvejais, kai vartotojas nepraneša apie karšto vandens skaitiklio gedimus iki karšto vandens tiekėjo atstovo atvykimo ar karšto vandens apskaitos schemos elementas sugadintas taip, kad karšto vandens skaitiklio ar karšto vandens apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas skaitiklio stiklas arba korpusas; pažeistos ar nutrauktos plombos nuo su apskaita susijusių plombuojamųjų vietų; taip pat siekiant sumažinti buitinio karšto vandens skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės ir kitos stabdymo priemonės) ir t. t.

Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 15 straipsnio 2 dalis, Gamtinių dujų sąlygų aprašo 31 punktas ir Gamtinių dujų tiekimo ir vartojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1-248 „Dėl Gamtinių dujų tiekimo ir vartojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Gamtinių dujų tiekimo taisyklės), 130 punktas numato, kad vartotojas, neteisėtai vartojantis dujas, privalo atlyginti skirstymo sistemos operatoriui padarytus nuostolius. Taip pat Suskystintų naftos dujų sąlygų aprašo 25 punktas numato, kad jei buitinis vartotojas neteisėtai vartojo dujas, jis privalo atlyginti visus dujų pardavėjo patirtus tiesioginius nuostolius, apskaičiuotus pagal neteisėto vartojimo laikotarpio galiojusius tarifus. Vadovaujantis Gamtinių dujų tiekimo taisyklių 131.1, 131.2, 131.4 ir 131.8 papunkčiais, neteisėtu dujų vartojimu laikoma, jei sugadinta, išmontuota, pakeista ar sunaikinta dujų kiekio matavimo priemonė, pažeistas dujų kiekio matavimo priemonės papildomos saugos žymuo, priverstinai stabdomas arba kitaip gadinamas dujų kiekio matavimo priemonės skaičiavimo įtaisas, dujos vartojamos pasibaigus dujų kiekio matavimo priemonės metrologinės patikros terminui ir vartotojas nesutinka įleisti skirstymo sistemos operatoriaus darbuotojų ar kitų jo įgaliotų asmenų į vartotojo teritoriją ir (ar) patalpas įrengti, prižiūrėti arba pakeisti matavimo priemonę ar fiksuoti jų rodmenis.

Pažymėtina, kad pateiktų teisės aktų nuostatos nustato pakankamai griežtas vartotojų atsakomybės ribas, kai vartotojų veiksmais sąlygojama klaidinga suvartojamos energijos ar energijos išteklių apskaita. Atsižvelgiant į tai bei į tai, kad valstybės reguliuojamą energetikos veiklą vykdančiams ūkio subjektams teisės aktais nustatyti specialūs kvalifikaciniai reikalavimai, aukštesni

veiklos bei atsakomybės standartai, taip pat siekiant užtikrinti energiją ar energijos išteklius perduodančių, skirstančių ar tiekiančių ir šiuos išteklius vartojančių šalių pareigų pusiausvyrą, siūlytina Energetikos įstatyme arba atskiruose skirtingų energetikos sektorių veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose įtvirtinti nuostatą, numatančią, kad dėl energetikos įmonių neteisėtų veiksmų ar neveikimo nepriemokos už energiją ir (ar) energijos išteklius nėra skaičiuojamos.

Nepriemokų apskaičiavimui esant apskaitos klaidoms, t. y. tais atvejais, kai apmokėjimo dokumentuose padaromos skaičiavimo (aritmetinės) klaidos (neteisingai nurodoma mokėtina suma ar dedamosios, naudojamos jai apskaičiuoti), tačiau yra žinomi tikslūs suvartoti energijos ar energijos išteklių kiekiai bei galima tiksliai apskaičiuoti mokėjimo dydį, Komisija pritartų Projekto siūlymui nustatyti maksimalų dviejų mėnesių terminą, tokiu būdu suteikiant energetikos įmonei paskatą užtikrinti teisės aktuose nustatytą teisingų ir pagrįstų sąskaitų ir duomenų už suvartotą energiją ar energijos išteklius vartotojams pateikimą už tą ataskaitinį laikotarpį, kai ši energija ar energijos ištekliai buvo sunaudoti.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog Projekto 1 straipsniu Energetikos įstatymo 30 straipsnio 5 dalyje numatoma apibrėžti nepriemokų apskaičiavimo tvarką, esant energetikos įmonių neteisėtiems veiksams ar neveikimui ir padarytoms energijos ir (ar) energijos išteklių apskaitos klaidoms, tik buitinių vartotojų atveju, tačiau šiuo atveju nėra reglamentuojami nebutinių vartotojų ir energetikos įmonių tarpusavio santykiai. Atsižvelgiant į tai, siūlytina patikslinti Energetikos įstatymo 30 straipsnio 5 dalį, nurodant, jog numatoma nepriemokų skaičiavimo tvarka taikytina visiems vartotojams, neišskiriant kažkurios vienos vartotojų grupės.

Taip pat pastebėtina, jog, įvertinus tai, kad šiuo metu nepriemokų, esant sugedusiai ar netinkamai veikiančiai elektros energijos apskaitai, apskaičiavimo tvarką reglamentuoja Elektros energijos tiekimo taisyklės, Projekto aiškinamojo rašto 11 dalis, kurioje nurodomi Energetikos įstatymui įgyvendinti reikalingi pakeisti įgyvendinamieji teisės aktai, turėtų būti papildyta įtraukiant ir Elektros energijos tiekimo taisykles.

Komisijos pirmininkė

Inga Žilienė

L. Karpavičiūtė, tel. (8 5) 250 6183, el. p. lina.karpaviciute@regula.lt

A. Skunčikaitė, tel. (8 5) 239 7825, el. p. anastasija.skuncikaite@regula.lt

P. Šalaševičius, tel. (8 5) 213 3441, el. p. povilas.salasevicius@regula.lt

K. Engelhardt-Tkačuk, tel. (8 5) 213 9324, el. p. kristina.engelhardt@regula.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBA

Lietuvos Respublikos energetikos
ministerijai
El. p. info@enmin.lt

2017-03-15
Į 2017-03-03

Nr. 4-01-2120
Nr. (19.3-19)3-412

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO TAIS NR. 17-2348 DERINIMO

Išanalizavę Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto TAIS Nr. 17-2348 nuostatas pastabų ir pasiūlymų neturime.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Aivaras Raišys, tel. (8 706) 63 331, el. p. aivaras.raisys@stt.lt

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 25, 01402 Vilnius, tel. (8 5) 262 6751, faks. (8 5) 279 1466, el. p. tarnyba@vvtat.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188770044.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
El. p. info@enmin.lt

2017-03-13 Nr. 4-1970
Į 2017-03-03 Nr. (19.3-19) 3-412

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemę 2017 m. kovo 3 d. derinimui gavo Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 4 punktu, išnagrinėjusi pateiktą derinti Įsakymo projektą, pagal kompetenciją jam pastabų ir pasiūlymų neturi.

Pagarbiai

Direktoriaus pavaduotojas, pavaduojantis
Valstybinės vartotojų teisių apsaugos
tarnybos direktorių

Taurintas Rudys

Darius Slavickas, tel. (8 5) 250 3895, el. p. darius.slavickas@vvtat.lt

Originalas nebus siunčiamas

100 Atkurtai
Lietuvai

ORIGINALAS PASTU
NEBUS SIUNČIAMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Energetikos ministerijai

2017-03-17 Nr. (27.18-02)-5K-170499/6K-
1902136
I 2017-03-03 Nr. (19.3-19)3-412

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

100 Atkurtai
Lietuvai

Finansų ministerija, išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos kartu su 2017 m. kovo 3 d. raštu Nr. (19.3-19)3-412 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, informuoja, kad pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų neturi.

Finansų viceministras

Darius Sadeckas

A. Sinkevičienė, 2194 471, el.p. asta.sinkeviciene@finmin.lt

Energetikos įstatymo 30 str. proj. derinimas(EM)

Biudžetinė įstaiga
Lukiškių g. 2, LT-01512 Vilnius

Tel. (8 5) 239 0000
Faks. (8 5) 279 1481

El. paštas finmin@finmin.lt
<http://www.finmin.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių
asmenų registre, kodas 288601650

**VALSTYBINĖ ENERGETIKOS INSPEKCIJA
PRIE ENERGETIKOS MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2017-03-16 Nr. *LR-934*
Į 201-03-03 Nr. (19.2-19)3-412

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO TEIKIMO DERINTI**

Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos, išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), Įstatymo projekto aiškinamąjį raštą ir kitus susijusius dokumentus, informuoja, kad Įstatymo projektą derina ir pastabų neturi.

Viršininkas

Jurgis Dumbrava

Eglė Aukškalnienė, tel. (8 5) 219 5404, el. p. egle.aukskalniene@vei.lt

Biudžetinė įstaiga
Mortos g. 10
LT-03219 Vilnius

Tel. (8 5) 263 6006
Faksas (8 5) 263 6076
www.vei.lt, el. p. vei@vei.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 188606625

LIETUVOS ŠILUMOS TIEKĖJŲ ASOCIACIJA

Kodas 124361985, Vito Gerulaičio g. 1, LT-08200 Vilnius. Tel.(8-5) 2667025, Faks. (8-5) 2356044. El. paštas info@lsta.lt
Juridinių asmenų registras, VĮ „Registru centras“ Vilniaus filialas
Interneto svetainė www.lsta.lt Atsiskaitomoji sąskaita LT27 7044 0600 0125 7217, AB SEB bankas

LR energetikos ministerijai

2017-03-22 Nr. 20
I 2017-03-03 Nr. (19.3-19)3-412

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO TEIKIMO DERINTI**

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija susipažino su LR energetikos ministerijos parengtu LR Vyriausybės nutarimo Dėl LR energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektu bei Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu ir persiunčia šilumos tiekimo įmonės AB „Šiaulių energija“ pastabas ir siūlymus.

PRIDEDAMA:

– 2017-03-20 AB „Šiaulių energija“ raštas „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo“.

Prezidentas

Vytautas Stasiūnas

AKCINĖ BENDROVĖ „ŠIAULIŲ ENERGIJA“

LR ENERGETIKOS MINISTERIJA

GAUTA

2017-03-23 Nr. 2-1568

Kodas 245358580 Pramonės g.10 LT-78502, Šiauliai Tel. (8 41) 59 12 00 Faks. (8 41) 54 03 07

Atsiskaitomoji sąskaita LT357180000003467599 AB Šiaulių bankas Banko kodas 71800

El. paštas info@siaulenerg.lt www.senergija.lt PVM kodas LT-453585811

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijai
info@lsta.lt

2017-03-20 Nr. SD-489

į 2017-03-03 elektroninį laišką

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO

LR energetikos įstatymo pakeitimu planuojama papildyti 30 straipsnį 5 dalimi, kuria būtų nustatyta mokėjimų perskaičiavimo tvarka, kai mokėjimai klaidingai buvo priskaičiuoti dėl energetikos įmonės veiksmų ar neveikimo. Šio papildymo redakcija iš esmės atitinka 2012-09-07 LR energetikos ministro įsakymu Nr. 1-173 patvirtintų Šilumos pirkimo-pardavimo sutarčių su buitinais šilumos vartotojais standartinių sąlygų aprašo 37 punkto nuostatas. Tačiau ir šiame punkte trūksta vienareikšmiškumo nustatant mokėjimų perskaičiavimo laikotarpį vartotojui, kuriam reikia apskaičiuoti nepriemoką. Neaiškumas dėl perskaičiavimo laikotarpio atsiranda:

1) perskaičiuojant mokėjimus už šildymą, kai klaida išaiškėja nešildymo sezono metu

Pavyzdžiui, liepos mėnesį paaiškėja, kad buvo neteisingai apskaičiuotas mokėjimas už buto šildymą kovo ir balandžio mėnesiais. Paskutiniai du mėnesiai prieš liepą yra gegužė ir birželis, tačiau tais mėnesiais mokėjimai nebuvo skaičiuojami, o paskutiniai du mėnesiai, kada mokėjimai buvo apskaičiuoti neteisingai yra kovas ir balandis.

2) būna atveju, kai vadovaujantis šilumos tiekėjo veiklą kontroliuojančių institucijų nurodymu ar teismo sprendimu, šilumos tiekėjas mokėjimus perskaičiuoja (šilumos energiją perskirsto) už gerokai ankstesnį laikotarpį. Pavyzdžiui 2017 m. sausio mėnesį nurodoma, kad mokėjimus reikia perskaičiuoti nuo 2015 m. sausio mėnesio iki 2015 m. gruodžio mėnesio.

Atsižvelgiant į pateiktus pavyzdžius, tikslinga būtų papildyti LR energetikos įstatymo 30 straipsnio 5 dalį, numatant, kad vartotojo nepriemoką skaičiuoti už paskutinius du mėnesius, **kai mokėjimai buvo priskaičiuoti klaidingai**. AB „Šiaulių energija“ siūloma 30 straipsnio 5 dalies redakcija:

„5. Dėl energetikos įmonės neteisėtų veiksmų ar neveikimo ir padarytų energijos ir (ar) energijos išteklių apskaitos klaidų susidariusi nepriemoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius buitiniam vartotojui skaičiuojama už ne daugiau kaip du paskutinius mėnesius, **kurių laikotarpiu nepriemoka susidarė**, neskaičiuojant delspinigių. Permoka už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius buitiniam vartotojui skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį.“

Finansų ir ekonomikos direktorė

Audronė Čepulienė

Dalia Pliūrienė, tel. (8 41) 591 220, el. p. dalia.p@senergija.lt

Lietuvos Respublikos
energetikos ministerijai
El. p. info@enmin.lt

2017-03-20 Nr. 7-521
| 2017-03-03 Nr. (19.3-19)3-412

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – Bendrovė) susipažino su Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje Projektų registravimo posistemėje viešai paskelbtu Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas), kuris parengtas įvertinus visų suinteresuotų asmenų, įskaitant Bendrovę, pastabas bei pasiūlymus Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 39 ir 48 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 papildymo 58¹ straipsniu įstatymo projektams (toliau – Projektai), siūliusiems reglamentuoti nepriemokų už suvartotą energiją skaičiavimo principus. Primintina, kad minėtuose Projektuose pateikti siūlymai dėl maksimalaus laikotarpio, už kurį gali būti skaičiuojama dėl energijos apskaitos klaidų susidariusi nepriemoka (dvylika kalendorinių mėnesių), buvo siejami su lygiagrečiai teikiamu siūlymu skirstomųjų tinklų operatoriui ne rečiau kaip kartą per metus atlikti visų apskaitos prietaisų patikrinimus¹. Tiek 2017 m. sausio 16 d. rašte Nr. 7-78, tiek susitikimo su Projektų rengėjais metu Bendrovė pabrėžė siūlomo reguliavimo sąlygojamų papildomų kaštų riziką ir abejotiną praktinę naudą. Projektų rengėjams nusprendus nepriemokų klausimus reglamentuoti ne šakiniuose įstatymuose, o Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo nuostatomis, nepriemokų skaičiavimo principai dar labiau sugriežtinami, tai yra tiekėjas ir operatorius netenka galimybės susigrąžinti didžiosios nepriemokų dalies. Bendrovė negali sutikti su teikiamu siūlymu.

Visų pirma, kritikuotinas Projekte be aiškių ir pagrįstų motyvų bei atsietai nuo elektros energetikos ir gamtinių dujų sektorių veiklos specifikos nustatytas dviejų mėnesių nepriemokų skaičiavimo laikotarpis. Kaip Bendrovė nurodė ankstesniuose raštuose, visapusišką apskaitos prietaisų gedimų ir dėl to susidarančių apskaitos klaidų prevenciją potencialiai galėtų užtikrinti išmaniosios apskaitos įdiegimas, tačiau šiuo metu jis nėra privalomas, o išmaniųjų skaitiklių diegimo pilotinį (bandomąjį) projektą Bendrovė vykdo savo iniciatyva. Tuo tarpu tiek karšto vandens, tiek šilumos sektoriuose dauguma apskaitos prietaisų turi įdiegtą nuotolinę duomenų nuskaitymo funkciją, kuri bent jau iš dalies sumažina apskaitos prietaisų gedimo mastą ir, atitinkamai, sutrumpina nepriemokų dėl apskaitos klaidų susidarymo laikotarpius. Taip pat, kaip jau buvo pažymėta, kita apskaitos prietaisų gedimo prevencijos priemonė – nuolatinis apskaitos prietaisų techninės būklės tikrinimas – generuotų neproporcingai didelius kaštus. Vien kasmetinis visų be išimties apskaitos prietaisų patikrinimas padidintų Bendrovės šios pareigos vykdymui patiriamas sąnaudas daugiau nei du kartus². Minėtos sąnaudos proporcingai didėtų atliekant patikrinimus dažnesniu periodiškumu (Projekto kontekste – kas du mėnesius), todėl ši priemonė nėra objektyviai pateisinama. Apskaitos prietaisų patikrinimai Bendrovėje organizuojami taikant atrankos sistemą, tai yra apskaitos prietaisų tinkamo veikimo kontrolė užtikrinama remiantis per

¹ Projektų aiškinamasis raštas, 3 psl.

² Bendrovės skaičiavimais - nuo 8 030 344 Eur iki 19 760 152 Eur.

ilgametę Bendrovės praktiką išgrynintais kriterijais, kurie efektyviausiai užtikrina optimalų patiriamų sąnaudų ir siekiamos naudos santykį³.

Atsižvelgiant į išdėstytas priežastis, akivaizdu, kad Įstatymo projekte pateiktas siūlymas suformuluotas neatsižvelgiant į galiojančio teisinio reguliavimo ypatumus ir poreikį užtikrinti energetikos įmonės ir vartotojų interesų pusiausvyrą. Bendrovė neneigia pareigos paisyti galiojančių teisės aktų reikalavimų ir siekti iki minimumo sumažinti apskaitos klaidų skaičių, o to nepadarius prisiimti atsakomybę dėl kilusių teisinių pasekmių. Tačiau Bendrovė nuosekliai laikosi pozicijos, jog bet koks teisinio reguliavimo pokytis turi būti objektyviai pateisinamas ir pagrįstas proporcingumo, efektyvumo ir kitais Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme nurodytais principais.

Aiškindamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatas atsakomybės taikymo kontekste, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad visa teisės sistema turi būti grindžiama konstituciniu teisinės valstybės principu, kuris suponuoja ir nustatytos teisinės atsakomybės proporcingumą. Konstituciniai teisingumo, teisinės valstybės principai suponuoja ir tai, kad už teisės pažeidimus valstybės nustatomos poveikio priemonės turi būti proporcingos (adekvačios) teisės pažeidimui, jos turi atitikti siekiamus teisėtus ir visuotinai svarbius tikslus, neturi varžyti asmens akivaizdžiai labiau, negu reikia šiems tikslams pasiekti, o tarp siekiamo tikslo nubausti teisės pažeidėjus ir užtikrinti teisės pažeidimų prevenciją ir pasirinktų priemonių šiam tikslui pasiekti turi būti teisinga pusiausvyra (proporcingumas)⁴.

Nors šio Projekto kontekste nepriemokų grąžinimo teisiniai santykiai nėra tapatūs poveikių priemonių taikymo institutui, tačiau pajamų surinkimo ribojimas už energetikos įmonės veiksmams ar neveikimu sukeltas pasekmes – apskaitos klaidas – savo prasme laikytina atsakomybės energetikos įmonei forma. Atitinkamai dėl to, įstatymų leidėjas yra saistomas reikalavimo užtikrinti, jog tarp nustatomų priemonių (nepriemokų laikotarpio ribojimas) ir siekiamo tikslo (vartotojų interesų apsauga) egzistuočių teisinga pusiausvyra. Tai reiškia, kad įstatyme turi būti nustatytas toks grąžintinų nepriemokų susidarymo laikotarpis, kuris netrikdytų kasdienės įmonės veiklos ir negeneruotų nepagrįstai didelių kaštų, tačiau kartu skatintų energetikos įmones tinkamai vykdyti nustatytas pareigas ir vengti dėl jos kaltės susidarančių apskaitos klaidų ateityje.

Svarbu paminėti ir tai, kad veiklų atskyrimo principu paremta dabartinė energetikos sektoriaus sąranga lemia, jog energijos pateikimo galutiniams vartotojams grandyje veikia ne vienas, o keli ūkio subjektai – perdavimo sistemos operatorius, skirstymo sistemos operatorius/skirstomųjų tinklų operatorius ir tiekėjas. Dėl skirtingos apskaitos klaidų kilmės ne tik didėja apskaitos klaidų susidarymo tikimybė, tačiau ir jos nustatymo trukmė. Vien dėl apskaitos klaidos identifikavimo proceso energetikos įmonė gali prarasti galimybę susigrąžinti didžiąją dalį nepriemokos pajamų. Be to, kaip matyti iš Projekto formuluotės, sąvoka „apskaitos klaida“ apima įvairius ir nevienarūšius požymiais pasižyminčius neteisingos apskaitos atvejus (pavyzdžiui, neteisingai nustatyta naujai įrengto apskaitos prietaiso programa (techninė klaida), neteisingi duomenys vartotojui pateiktame mokėjimo dokumente (buhalterinės apskaitos klaida) ir t.t.), tai yra tiek tuos klaidų atsiradimo atvejus, kurių fiksavimo galimybę realizuodamas pareigą tinkamai eksploatuoti

³ Apskaitos prietaisų techninės priežiūros proceso pakankumą ir efektyvumą pagrindžia statistiniai duomenys: Bendrovės užfiksuotų sugedusių apskaitos prietaisų skaičius kasmet nuosekliai mažėja: 2014 m. – 16 823 vnt., 2015 m. – 14 186 vnt., 2016 m. – 13 670 vnt., tai yra pokytis nuo 2014 m. 18 proc.

⁴ Žr. pvz. Konstitucinio Teismo 2017 m. kovo 15 d. nutarimą.

elektros įrenginius turi ir pats vartotojas⁵, tiek tuos, kurių vartotojas savarankiškai pastebėti ar užkirsti kelią neteisingos apskaitos vedimui negalėtų.

Akivaizdu, kad visų minėtų aplinkybių vertinimo kontekste Projekte įtvirtintas siūlymas riboti nepriemokų skaičiavimo laikotarpį iki dviejų mėnesių neproporcingai išplečia operatoriaus atsakomybės ribas. Bendrovės nuomone, siekiant iš tiesų veiksmingo ir teisingo ūkio subjektų ir visuomenės interesų derinimo rezultato (ypač turint omenyje, kad pagal Projekto siūlymą dėl apskaitos klaidų susidariusi *permoka*, nepriklausomai nuo ją lėmusio subjekto, skaičiuojama už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį), tikslinga nustatyti **ne trumpesnę nei dvylikos kalendorinių mėnesių nepriemokos skaičiavimo terminą.**

Papildomai atkreipiame dėmesį, kad pritarus Projekto siūlymams ir įstatymu suregulius dėl tiekėjo ar operatoriaus kaltės susidariusių nepriemokų grąžinimo klausimus, objektyviai (tai yra, nei dėl vartotojo, nei dėl energetikos įmonės kaltės) susidariusių nepriemokų reguliavimas vis dar būtų teisiškai neapibrėžtas.

Tikimės, kad pateikta informacija Jums bus naudinga.

Paslaugų tarnybos direktorius

Ignas Pranskevičius

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

Raimonda Ragelytė, tel. 8 693 52227, el. p. raimonda.ragelyte@le.lt

⁵ Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1-38, numato, kad [Vartotojas *privalo*]: <...> užtikrinti tinkamą jam priklausančių elektros įrenginių ir prietaisų būklę ir saugų šių įrenginių eksploatavimą pagal sutarties ir teisės aktų reikalavimus (56.2 punktas) [kai tik paaiškėja, nedelsiant informuoti operatorių apie:] visus elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų gedimus, elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų, kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų plombų pažeidimus ar nutraukimus, taip pat apie nepagrįstą esminį pagal elektros apskaitos prietaisų rodmenis elektros energijos suvartojimo sumažėjimą arba padidėjimą (56.13.1 punktas).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai
El. p. LRVkanceliarija@lr.lt

2017-08-08 Nr. 7-1456

Lietuvos Respublikos
energetikos ministerijai
El. p. info@enmin.lt

2017-08-02 Nr. (19.1-19)3-1500

Kopija:
Lietuvos Respublikos
finansų ministerijai
El. p. finmin@finmin.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – Bendrovė) susipažino su Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2017 m. rugpjūčio 2 d. raštu Nr. (19.1-19)3-1500 (toliau – Raštas) Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktą svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektu, kuriuo teikiamas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Projektas).

Bendrovė primena, kad Projekto viešo derinimo metu Bendrovė pateikė¹ esminius nesutikimo su siūlomu reguliavimo motyvus. Bendrovės nuomone, Projekte pateiktas siūlymas suformuluotas neatsižvelgiant į galiojančio teisinio reguliavimo ypatumus ir poreikį užtikrinti energetikos įmonės ir vartotojų interesų pusiausvyrą, todėl iš esmės yra ydingas ir tobulintinas. 2017 m. gegužės 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės departamentas taip pat įvardino esminius pateikto Projekto trūkumus, o Vyriausybės kanceliarijos Ekonomikos pažangos Ekonomikos skyrius, atsižvelgdamas į minėtą Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento išvadą, siūlė grąžinti projektą rengėjams tobulinti, įvertinant pateiktąsias pastabas ir pasiūlymus (2017 m. gegužės 9 d. pažyma Nr. NV-1166).

Pastebėtina, jog Projekto rengėjai neatsižvelgė nei į Bendrovės, nei į Vyriausybės Teisės departamento pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Negana to, Energetikos ministerijos Rašte nurodyta, kad Energetikos ministerija išnagrinėjo Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pateiktas išvadas ir derinimo pažymoje pateikė argumentus dėl neįvertintų Projektui pateiktų pastabų bei jas darbo tvarka aptarė su Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento specialistais. Pažymėtina, kad jokiame dokumente (nei kartu su Projektu teikiamoje derinimo pažymoje, nei jokiame kitame dokumente) nėra aptartas Projekto rengėjų atliktas Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pateiktų, tačiau neįvertintų pastabų vertinimas. Nėra aišku, kokiais motyvais remdamiesi Projekto rengėjai paneigė Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento įžvalgas, kas sudaro pagrįstas prielaidas abejoti šio teisėkūros proceso atitiktimi skaidrumo reikalavimams, įtvirtintiems Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme. Minėtas įstatymas aiškiai ir imperatyviai reikalauja, kad teisėkūros procesas nuo teisėkūros iniciatyvos paskelbimo iki teisės akto priėmimo ir paskelbimo Teisės aktų registre būtų atviras ir

¹ Bendrovės 2017 m. kovo 20 d. raštas Nr. 7-521.

prieinamas visuomenei elektroninėje erdvėje. Manytina, kad Projektų rengėjų veiksmai, kuriais dalis teisėkūros proceso nėra viešai prieinama, neužtikrina atviro ir aiškaus šio proceso vykdymo ir paverčia jį formalium bei simboliniu veiksmu tuo pažeidžiant visų suinteresuotų subjektų interesus.

Nepaisant procedūrinių trūkumų, Bendrovė toliau laikosi pozicijos, jog teikiamas Projektas neužtikrina energetikos įmonių ir vartotojų interesų pusiausvyros. Toliau pateikiami detalesni nesutikimo su teikiamu siūlymu motyvai:

– siūlomas reguliavimas ydingas, nes nevertina atskirų sektorių specifikos

Projekte be aiškių ir pagrįstų motyvų bei atsietai nuo elektros energetikos ir gamtinių dujų sektorių veiklos specifikos nustatytas dviejų mėnesių nepriemokų skaičiavimo laikotarpis. Kaip Bendrovė nurodė ankstesniuose raštuose² Projekto rengėjams, visapusišką apskaitos prietaisų gedimų ir dėl to susidarančių apskaitos klaidų prevenciją potencialiai galėtų užtikrinti išmaniosios apskaitos įdiegimas, tačiau šiuo metu jis nėra privalomas, o išmaniųjų skaitiklių diegimo pilotinį (bandomąjį) projektą Bendrovė vykdo savo iniciatyva. Tuo tarpu tiek karšto vandens, tiek šilumos sektoriuose dauguma apskaitos prietaisų turi įdiegtą nuotolinę duomenų nuskaitymo funkciją, kuri bent jau iš dalies sumažina apskaitos prietaisų gedimo mastą ir, atitinkamai, sutrumpina nepriemokų dėl apskaitos klaidų susidarymo laikotarpius. Taip pat, kaip jau buvo pažymėta, kita apskaitos prietaisų gedimo prevencijos priemonė – nuolatinis apskaitos prietaisų techninės būklės tikrinimas – generuotų neproporcingai didelių kaštus. Vien kasmetinis visų be išimties apskaitos prietaisų patikrinimas padidintų Bendrovės šios pareigos vykdymui patiriamas sąnaudas daugiau nei du kartus³. Minėtos sąnaudos proporcingai didėtų atliekant patikrinimus dažnesniu periodiškumu (Projekto kontekste – kas du mėnesius), todėl ši priemonė nėra objektyviai pateisinama. Pažymėtina, kad minėtos sąnaudos atitinkamai būtų įvertintos nustatant elektros energijos persiuntimo paslaugos kainą.

Šiuo metu apskaitos prietaisų patikrinimai Bendrovėje organizuojami taikant atrankos sistemą, tai yra apskaitos prietaisų tinkamo veikimo kontrolė užtikrinama remiantis per ilgametę Bendrovės praktiką išgrynintais kriterijais, kurie efektyviausiai užtikrina optimalų patiriamų sąnaudų ir siekiamos naudos santykį. Bendrovės vertinimu, šiuo metu taikomi veiksmai ir skaitiklių techninės būklės tikrinimo modelis yra objektyviai pateisinama ir patikima apskaitos prietaisų gedimo kontrolės priemonė dėl kelių priežasčių:

- Bendrovė organizuoja statistiškai nepatikimų apskaitos prietaisų patikrinimą, o nustačiusi jo gedimą pakeičia jį nauju. Be to, dažniausiai gendantys apskaitos prietaisai keičiami nelaukiant metrologinės patikros galiojimo pabaigos;
- nuo 2015 m. įrengdama ir atlikdama techninį apskaitos prietaisų patikrinimą, Bendrovė prevenciškai nuskaitymo visų elektroninių apskaitos prietaisų detalią vidinę atminties informaciją ir tokiu būdu papildomai patikrina teisingą apskaitos prietaiso sukonfigūravimą;
- Bendrovė nuolat tobulina Bendrovės viduje taikomus procesus, įskaitant apskaitos prietaisų techninės būklės tikrinimo darbus. Šiuo metu rengiama nauja Akty, sutrikus apskaitos prietaisų veikimui, įforminimo ir surašymo tvarka, paremta gerosios praktikos taikymo Bendrovėje pavyzdžiais: palankesnis klientui suvartotos, bet neapskaitytos elektros energijos perskaiciavimo būdo parinkimas, tikslesnis perskaiciavimo laikotarpių parinkimas, aiškesnis informacijos vartotojui pateikimas;

² Bendrovės 2017 m. sausio 16 d. raštas Nr. 7-78.

³ Bendrovės skaičiavimais - nuo 8 030 344 Eur iki 19 760 152 Eur.

- apskaitos prietaisų techninės priežiūros proceso pakankumą ir efektyvumą pagrindžia statistiniai duomenys: Bendrovės užfiksuotų sugedusių apskaitos prietaisų skaičius kasmet nuosekliai mažėja – nuo 2014 m. daugiau kaip 18 proc.⁴

Svarbu paminėti ir tai, kad veiklų atskyrimo principu paremta dabartinė energetikos sektoriaus sąranga lemia, jog energijos pateikimo galutiniams vartotojams grandyje veikia ne vienas, o keli ūkio subjektai – perdavimo sistemos operatorius, skirstymo sistemos operatorius/skirstomųjų tinklų operatorius ir tiekėjas. Dėl skirtingos apskaitos klaidų kilmės ne tik didėja apskaitos klaidų susidarymo tikimybė, tačiau ir jos nustatymo trukmė. Vien dėl apskaitos klaidos identifikavimo proceso energetikos įmonė gali prarasti galimybę susigrąžinti didžiąją dalį nepriemokos pajamų.

– siūlomas reguliavimas ydingas, nes nevertina nepriemokų susidarymo aplinkybių

Kaip matyti iš Projekto formuluotės, sąvoka „apskaitos klaida“ apima įvairius ir nevienarūšius požymiais pasižyminčius neteisingos apskaitos atvejus (pavyzdžiui, neteisingai nustatyta naujai įrengto apskaitos prietaiso programa (techninė klaida), neteisingi duomenys vartotojui pateiktame mokėjimo dokumente (būhalterinės apskaitos klaida) ir t.t.), tai yra tiek tuos klaidų atsiradimo atvejus, kurių fiksavimo galimybę realizuojamas pareigą tinkamai eksploatuoti elektros įrenginius turi ir pats vartotojas, tiek tuos, kurių vartotojas savarankiškai pastebėti ar užkirsti kelią neteisingos apskaitos vedimui negalėtų. Pažymėtina, kad vartotojas, kaip sutartinių santykių dalyvis, taip pat turi pareigą būti aktyvus ir rūpintis tinkama apskaitos prietaisų veikimo kontrole, pavyzdžiui, Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1-38, 56.2 punktas numato, kad „[Vartotojas privalo]: <...> užtikrinti tinkamą jam priklausančių elektros įrenginių ir prietaisų būklę ir saugų šių įrenginių eksploatavimą pagal sutarties ir teisės aktų reikalavimus; [kai tik paaiškėja, nedelsiant informuoti operatorių apie:] visus elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų gedimus, elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų, kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų plombų pažeidimus ar nutraukimus, taip pat apie nepagrįstą esminį pagal elektros apskaitos prietaisų rodmenis elektros energijos suvartojimo sumažėjimą arba padidėjimą (taisyklių 56.13.1 punktas).

Akivaizdu, kad nepriemokų susidarymo aplinkybės nėra vienašios, todėl vienodų teisinių pasekmių esant skirtingoms situacijoms taikymas neužtikrina teisingo teisinio reguliavimo. Be to, įtvirtinus 2 mėnesių nepriemokų išieškojimo terminą, vartotojams galėtų atsirasti paskatos piktnaudžiauti susidariusia situacija ir, pastebėjus netinkamus apskaitos fiksavimo atvejus, neinformuoti apie tai operatorių arba informuoti tuo laikotarpiu, kuriuo energijos suvartojimas mažiausias.

– siūlomas reguliavimas ydingas, nes pažeidžia proporcingumo principą

Projekte pateiktas siūlymas suformuluotas neatsižvelgiant į galiojančio teisinio reguliavimo ypatumus ir poreikį užtikrinti energetikos įmonės ir vartotojų interesų pusiausvyrą. Bendrovė neneigia pareigos paisyti galiojančių teisės aktų reikalavimų ir siekti iki minimumo sumažinti apskaitos klaidų skaičių, o to nepadarius prisiimti atsakomybę dėl kilusių teisinių pasekmių. Tačiau Bendrovė nuosekliai laikosi pozicijos, jog bet koks teisinio reguliavimo pokytis turi būti objektyviai pateisinamas ir pagrįstas proporcingumo, efektyvumo ir kitais Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme nurodytais principais.

Aiškindamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatas atsakomybės taikymo kontekste, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad visa teisės sistema turi būti grindžiama konstituciniu teisinės valstybės principu, kuris suponuoja ir nustatytos teisinės

⁴ Apskaitos prietaisų techninės priežiūros proceso pakankumą ir efektyvumą pagrindžia statistiniai duomenys: Bendrovės užfiksuotų sugedusių apskaitos prietaisų skaičius kasmet nuosekliai mažėja: 2014 m. – 16 823 vnt., 2015 m. – 14 186 vnt., 2016 m. – 13 670 vnt., tai yra pokytis nuo 2014 m. 18 proc.

atsakomybės proporcingumą. Konstituciniai teisingumo, teisinės valstybės principai suponuoja ir tai, kad už teisės pažeidimus valstybės nustatomos poveikio priemonės turi būti proporcingos (adekvačios) teisės pažeidimui, jos turi atitikti siekiamus teisėtus ir visuotinai svarbius tikslus, neturi varžyti asmens akivaizdžiai labiau, negu reikia šiems tikslams pasiekti, o tarp siekiamo tikslo nubausti teisės pažeidėjus ir užtikrinti teisės pažeidimų prevenciją ir pasirinktų priemonių šiam tikslui pasiekti turi būti teisinga pusiausvyra (proporcingumas)⁵.

Nors šio Projekto kontekste nepriemokų grąžinimo teisiniai santykiai nėra tapatūs poveikių priemonių taikymo institutui, tačiau pajamų surinkimo ribojimas už energetikos įmonės veiksmams ar neveikimu sukeltas pasekmes – apskaitos klaidas – savo prasme laikytina atsakomybės energetikos įmonei forma. Atitinkamai dėl to, įstatymų leidėjas yra saistomas reikalavimo užtikrinti, jog tarp nustatomų priemonių (nepriemokų laikotarpio ribojimas) ir siekiamo tikslo (vartotojų interesų apsauga) egzistuočių teisinga pusiausvyra. Tai reiškia, kad įstatyme turi būti nustatytas toks grąžintinų nepriemokų susidarymo laikotarpis, kuris netrikdytų kasdienės įmonės veiklos ir negeneruotų nepagrįstai didelių kaštų, tačiau kartu skatintų energetikos įmonės tinkamai vykdyti nustatytas pareigas ir vengti dėl jos kaltės susidarantių apskaitos klaidų ateityje.

Akivaizdu, kad visų minėtų aplinkybių vertinimo kontekste Projekte įtvirtintas siūlymas riboti nepriemokų skaičiavimo laikotarpį iki dviejų mėnesių neproporcingai išplečia operatoriaus atsakomybės ribas. Bendrovės nuomone, siekiant iš tiesų veiksmingo ir teisingo ūkio subjektų ir visuomenės interesų derinimo rezultato, tikslinga nustatyti **ne trumpesnį nei dvylikos kalendorinių mėnesių nepriemokos skaičiavimo terminą**.

– siūlomas reguliavimas ydingas, nes remiasi klaidingu teisės aktų aiškinimu

Projekto rengėjai nurodo, kad teisės aktai nustato apsaugos priemones ekonomiškai silpnesnei sutarties šaliai, tai yra buitiniam vartotojui, ir remiasi Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi, kuri numato, kad „*Ūkine veikla nesiverčiantiems fiziniam asmenims Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti išrašomi ir pateikiami (išsiunčiami) ne ilgesnio kaip du mėnesiai laikotarpio nuolatinį ir ilgalaikį paslaugų teikimo apskaitos dokumentai*.“

Bendrovė atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis minėto įstatymo 12 straipsnio 3 dalimi apskaitos dokumentų laikotarpis, visų pirma, siejamas ne su konkrečios ūkinės veiklos pobūdžiu, o teikiamų paslaugų **rūšiniiais** požymiais, tai yra jų nuolatinumu ir ilgalaikiškumu. Visgi mokesčiai už *elektros ar gamtinių dujų* energiją tokių požymių neatitinka – jie nėra pastovūs, nes priklauso nuo metų laiko sezono, suvartotos energijos kiekio ir energijos tiekimo metu galiojančių mokesčių (tarifų). Taigi, minėtos aplinkybės nepatvirtina tokių mokėjimų periodiškumo, nes periodinei išmokai pripažinti būtina konstatuoti kriterijų visumą, tai yra mokesčio konkretų dydį ir mokėjimo konkretų terminą, o iš pirmiau nurodytų teisės normų neišplaukia, kad mokesčiai už energiją atitinka kriterijų visumą.

Svarbu pažymėti ir tai, kad civilinės teisės prasme sutartinė prievolė ir nepriemoka yra du skirtingi teisės institutai. Sutartinė prievolė reiškia vienos sutartinių santykių šalių pareigą sutartyje nustatytais terminais ir tvarka atsiskaityti už suteiktas pasaugas ar patiektas prekes (šiuo atveju – už patiektą energiją). Tuo tarpu nepriemoka – sutartinės civilinės atsakomybės forma, kuri taikoma laiku ar tinkamai nevykdant sutartinių prievolių (neatsiskaitant už patiektą energiją). Atitinkamai, buhalterinės apskaitos reikalavimai, įtvirtinti Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje, nustato reikalavimus ne civilinės sutartinės atsakomybės realizavimui, o sutartinės prievolės vykdymui. Taigi, Projekto rengėjai paneigdami minėtų institutų skirtumus bei neteisingai aiškinami minėto įstatymo nuostatas, formuluoja klaidingas prielaidas ir jų pagrindu siūlo nustatyti nepagrįstą teisinį reguliavimą.

⁵ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2017 m. kovo 15 d. nutarimas.

Be to, remiantis analogija, dėl apskaitos klaidų susidariusios permokos taip pat turėtų būti skaičiuojamos už ne ilgesnį kaip dviejų mėnesių laikotarpį. Nors susidariusių permokų grąžinimo būdą pasirenka pats vartotojas, vienas iš tokių būdų yra visos susidariusios permokos už visą klaidingai skaičiuotą laikotarpį grąžinimas vienu pavedimu į vartotojo sąskaitą. Todėl neaišku, kodėl Projekte siūloma nustatyti kitokių buhalterinės apskaitos reikalavimų permokų atžvilgiu taikymą.

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus bei įvertinus Projekto lydimąją medžiagą, matyti, kad Projektu siūlomas reguliavimas nėra visupusiškai apsvarstytas, remiasi klaidingomis prielaidomis, neužtikrina energetikos įmonių ir vartotojų interesų pusiausvyros, pažeidžia esminius teisėkūros principus, todėl **siūlytina pakartotinai įvertinti Projekte įtvirtintų nepriemokų skaičiavimo principų ir taisyklių pagrįstumą ir teisėtumą.**

Tikimės, kad pateikta informacija Jums bus naudinga.

Finansų ir administravimo tarnybos direktorius

Augustas Dragūnas

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

Raimonda Ragelytė, tel. (8 693) 52227, el. p. raimonda.ragelyte@le.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2017-08-08 Nr. (1.6.E) 2T-701
Į 2017-08-02 Nr. (149.1-19)3-1500

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentu (toliau – Reglamentas), patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas).

Įvertinę Projekto tikslą, pastabų ir pasiūlymų dėl jo neturime. Įvertinę Projekto teisinio reguliavimo priemones, galimas pasekmes ir teisės techniką, teikiame šią pastabą.

Pakartotinai atkreipiame dėmesį į tai, jog Projekte siūloma nuostata galėtų būti suprantama dviprasmiškai: 1) kaip du mėnesiai prieš einamąjį mėnesį arba 2) kaip laikotarpio (galimai žymiai ankstesnio), už kurį susidarė nepriemoka, paskutiniai du mėnesiai. Pastebėtina, kad antruoju atveju siūlomas reguliavimas suteiktų galimybę nepriemoką už suvartotą energiją ir (ar) energijos išteklius buitiniam vartotojui skaičiuoti už laikotarpio, buvusio pavyzdžiui, *prieš keletą metų*, paskutinius du mėnesius, nors nepriemoka susidarė net nesant vartotojo kaltės, o dėl energetikos įmonės veiksmų ar neveikimo. Įvertinus Projekto derinimo pažymoje pateiktus argumentus, pažymėtina, kad Civilinio kodekso 1.125 straipsnis nenustato sutrumpinto ieškinio senaties termino nepriemokos išieškojimui, todėl šiems santykiams galėtų būti taikomas bendras 10 metų ieškinio senaties terminas. Tokiu atveju nepriemokos, susidariusios dėl energetikos įmonės veiksmų ar neveikimo, išieškojimas iš vartotojo praėjus daugeliui metų (iki 10 metų) būtų nepagrįstas, neatitiktų teisėtų lūkesčių principo ir neužtikrintų teisinio saugumo vartotojams.

Teisingumo viceministras

Justas Pankauskas

Jūratė Burtilienė, (8 5) 266 2896, el. p. jurate.burtiliene@tm.lt
Algis Baležentis, (8 5) 266 2927, el. p. algis.balezentis@tm.lt

Originalas nebus siunčiamas